

Terminologins terminologi: ordlistan

Förord

Terminologins terminologi: ordlistan omfattar de mest centrala begreppen inom områdena terminologilära och terminologiarbete. Varje begrepp i ordlistan beskrivs i en termpost som innehåller följande information: den rekommenderade termen, dess ekvivalenter på engelska, finska och franska, ev. synonym, definition och ev. anmärkning. Relationer mellan alla begrepp som definieras i ordlistan åskådliggörs med hjälp av begreppsdiagram, (*Terminologins terminologi: begreppsdiagrammen*). *Terminologins terminologi: ordlistan* är den svenska versionen av publikationen Nordterm 13 *Terminologins terminologi på nordiska*. Nordterm 13 skapades i ett gemensamt projekt där terminologer från alla nordiska länder deltog. Som underlag till Nordterm 13 användes ordlistan Nordterm 2 *Terminologins terminologi* (1989) samt de internationella standarderna ISO 1087-1:2000 *Terminology work – Vocabulary – Part 1: Theory and application* och ISO 704:2000 *Terminology work – Principles and methods*. Nordterm 13 omfattar samma begrepp som i denna skrift samt termer och synonymer på danska, finska, färöiska, grönländska, isländska, norska (bokmål och nynorska) och nordsamiska. Definitionerna i Nordterm 13 finns förutom på svenska också på danska, finska, isländska, bokmål och nynorska. Nordterm 13 finns i databasform och kommer inom kort att vara tillgänglig genom länk från Nordterms webbplats (<http://www.nordterm.net>).

Förkortningar i ordlistan

en	engelsk term
fr	fransk term
fi	finsk term

Ordlista

term:	alfabetisk uppställning
en	alphabetical arrangement
en synonym	alphabetical order
fr	classement alphabétique
fr synonym	ordre alphabétique
fi	aakkosjärjestys
definition:	uppställning i en ordlista där term posterna presenteras i bokstavsordning
anmärkning:	Term posterna sorteras efter uppslagstermen .
term:	allmänbegrepp
en	general concept
fr	concept général
fi	yleiskäsite
definition:	begrepp som kan knytas till två eller flera referenter som har gemensamma egenskaper
anmärkning:	Exempel: 'motor', 'hav', 'begåvning'
term:	anmärkning
en	note
fr	note
fi	huomautus
fi synonym	selite
definition:	tilläggsinformation om begreppet eller termerna i en termpost
anmärkning:	Typiska uppgifter som redovisas i en anmärkning är exempel och encyklopedisk information.
term:	antonymi
en	antonymy
fr	antonymie
fi	antonymia
definition:	relation mellan två benämningar som i ett givet språk står för motsatta begrepp
anmärkning:	Antonymi råder t.ex. mellan <i>lastning</i> och <i>lossning</i> , <i>ebb</i> och <i>flod</i> . Benämningar mellan vilka det råder antonymi kallas antonymer.
term:	associativ begreppsrelation
en	associative relation
en synonym	pragmatic relation
fr	relation associative
fr synonym	relation pragmatique
fi	funktiosuhde
definition:	begreppsrelation som bygger på en viss icke-hierarkisk tematisk samhörighet mellan begreppens referenter
anmärkning:	Till associativa begreppsrelationer hör en stor mängd

begreppsrelationer, t.ex. **tidsrelationer**, **orsaksrelationer**, lokala begreppsrelationer ('fisk'-'vatten'), instrumentella begreppsrelationer ('ugn'-'bröd'), resultatrelationer ('sy'-'kläder').

term: avledd term
en derivative
fr dérivé
fi johdostermi
definition: **term** som består av ett ord bildat genom avledning
anmärkning: Exempel: *hållbarhet* har avletts av *hållbar*.

term: avrådd term
en deprecated term
fr terme déconseillé
fi hylättävä termi
definition: **term** som bedömts vara olämplig för ett visst **begrepp**
anmärkning: Anledningen till att en **term** anges som avrådd kan vara att den också står för ett annat **begrepp** eller att den inte tillfredsställer kraven på en bra **term**.

term: avterminologisering
en determinologization
fr déterminologisation
fi yleiskielistyminen
definition: process som innebär att en term tas i bruk även som allmänspråkligt uttryck

term: begrepp
en concept
fr concept
fr synonym notion
fi käsite
definition: kunskapsenhet som skapats genom en unik kombination av **kännetecken**
anmärkning: Begreppen används för att strukturera vetande. Begrepp är inte nödvändigtvis bundna till ett visst språk. De påverkas dock av sociala eller kulturbetingade förutsättningar som ofta leder till skilda indelningar i olika språk. Ett begrepp måste inte nödvändigtvis ha något motsvarande språkligt uttryck.

term: begreppsanalys
en concept analysis
fr analyse de concepts
fi käsiteanalyysi
definition: del av **terminologiarbete** som består i att reda ut och beskriva ett fackområdes **begrepp** och relationerna mellan dessa

term: begreppsdiagram
en concept diagram
fr schéma conceptuel
fr synonym schéma notionnel
fi käsitemääräaikavio
fi synonym käsitemääräaikavio
definition: grafisk framställning av ett **begreppssystem**

term: begreppsfält
en concept field
fr champ conceptuel
fr synonym champ notionnel
fi käsitemääräaikavio
definition: uppsättning **begrepp** som är förenade genom viss tematisk samhörighet
anmärkning: Ett begreppsfält kan användas som utgångspunkt när man utarbetar **begreppssystem**.

term: begreppsharmonisering
en concept harmonization
fr harmonisation des concepts
fi käsitemääräaikavio
definition: aktivitet med syfte att minska eller eliminera smärre skillnader mellan två eller flera överlappande **begrepp**
anmärkning: Begreppsharmonisering kan genomföras mellan olika ämnesområden inom ett och samma språk, eller mellan olika språk.

term: begreppssystem
en concept system
en synonym system of concepts
fr système de concepts
fr synonym: système de notions
fi käsitemääräaikavio
definition: uppsättning **begrepp** och deras inbördes relationer
anmärkning: Begreppssystemen klassificeras efter de typer av relationer som råder mellan **begreppen** i generiska, partitiva eller associativa begreppssystem. I praktiskt **terminologiarbete** arbetar man ofta med blandade begreppssystem, där de olika relationstyperna kombineras.

term: benämning
en designation
fr désignation
fi nimitys
definition: begreppsrepresentation i form av ett språkligt uttryck
anmärkning: I **terminologiarbetet** förekommer två typer av benämningar: **termer** och **egennamn**.

term: blandad uppställning
en mixed arrangement
en synonym mixed order
fr classement mixte
fr synonym ordre mixte
fi yhdistelmäjärjestys
definition: uppställning i en **ordlista** där **termposterna** presenteras i bokstavsordning inom sinsemellan systematiskt ordnade avsnitt
anmärkning: **Termposterna** i varje avsnitt sorteras efter **uppslagstermen**.

term: cirkeldefinition
en circular definition
fr définition tautologique
fi kehämääritelmä
definition: bristfälligt utformad **definition** som innehåller en inre cirkel eller bildar en yttre cirkel med en annan definition
anmärkning: Till bristfälligt utformade definitioner räknas ofullständiga definitioner (för snäva eller för vida) och vissa negativa definitioner.

term: definition
en definition
fr définition
fi määritelmä
definition: beskrivning som ska avgränsa **begreppet** mot relaterade **begrepp**

term: delbegrepp
en partitive concept
fr concept partitif
fi koostumusuhteinen alakäsite
fi synonym koostumusuhteen alakäsite
fi synonym osakäsite
definition: **begrepp** i en **partitiv begreppsrelation** som avser en del av helheten
anmärkning: Exempel: I den **partitiva begreppsrelationen** mellan 'cykel' och 'pedal' är 'pedal' delbegrepp.

term: egennamn
synonym proprium
en appellation
en synonym name
fr appellation
fr synonym nom
fi erisnimi
fi synonym propri
definition: benämning på ett individualbegrepp
anmärkning: Egennamn skrivs normalt med stor

begynnelsebokstav. Exempel: Jupiter, Östersjön.

term: ekvivalens
synonym: termekvivalens
en equivalence
fr équivalence
fi vastaavuus
fi synonym ekvivalenssi
definition: relation mellan **benämningar** som i olika språk står för samma eller nära överensstämmande **begrepp**
anmärkning: **Benämningarna** i en sådan relation kallas för *ekvivalenter*. Man skiljer mellan "full ekvivalens" som råder när **benämningar** står för samma **begrepp** och "delekvivalens" där **begreppen** i olika språk bara delvis överensstämmer med varandra. Full ekvivalens råder t.ex. mellan de **begrepp** som motsvarar engelskans *terminology* och svenskans *terminologi*. Delekvivalens råder t.ex. mellan *forest* (engelska) och *skog* (svenska) (inom skogvårdsområdet).

term: enkel term
en simple term
fr terme simple
fi yhdistämätön termi
definition: **term** som är bildad av endast ett rotmorfem med ev. affix
anmärkning: Exempel: *hus*, *inredning*

term: excerpering
en term excerption
fr dépouillement terminologique
fi sanastus
definition: del av **terminologiarbete** som innebär att man söker igenom en **korpus** och lyfter ut relevanta **terminologiska data** ur denna
anmärkning: Vid excerpering är det särskilt **termer** och **definitioner** man försöker belägga.

term: extension
synonym: begreppsomfång
en extension
fr extension
fi käsitteen ala
fi synonym käsitteen ekstensio
fi synonym ekstensio
definition: uppsättning **referenter** som kan knytas till ett visst **begrepp**
anmärkning: I terminologisk litteratur definieras ibland extension också som 'uppsättning av ett begrepps samtliga **underordnade begrepp**'.

term: extensionell definition
synonym: omfångsdefinition
en extensional definition
fi joukkomääritelmä
definition: **definition** som räknar upp **begreppets** alla **underordnade begrepp** enligt en viss indelningsgrund
anmärkning: Exempel:
veckodag
måndag, tisdag, onsdag, torsdag, fredag, lördag eller söndag

term: fackområde
en subject field
en synonym: domain
fr domaine
fi erikoisala
definition: ämnesområde som kräver specialistkunskande
anmärkning: Ett fackområdes gränsdragning bestäms utifrån ett syftesrelaterat perspektiv.

term: fackspråk
en special language
en synonym: language for special purposes
en synonym: LSP
en synonym: language for specific purposes
fr langue de spécialité
fr synonym: LSP
fi erikoiskieli
definition: språkform som används för kommunikation inom ett **fackområde**
anmärkning: Fackspråk kännetecknas förutom av specifik terminologi också av vissa stilistiska och syntaktiska särdrag.

term: flerordsterm
en compound term
fr terme composé
fi sanaliittotermi
definition: **term** som består av två eller fler ord
anmärkning: Exempel: *tempererad zon, genetiskt modifierad organism, byggnad med särskilt bevarandevärde.*

term: förkortning
en abbreviation
fr abréviation
fi lyhenne
definition: **benämning** som skapats genom att ord eller bokstäver har utelämnats från en längre **benämning** och som står för samma **begrepp** som den längre

benämningen
anmärkning: Förkortningar i svenskan indelas vanligen i följande typer: avbrytningar, t.ex. *ung.* (av *ungefär*), *bl.a.* (av *bland annat*), *osv.* (av *och så vidare*); kortform, t.ex. *foto* (av *fotografi*); sammandragningar, t.ex. *jfr* (av *jämför*), *dr* (av *doktor*); initialförkortningar, t.ex. *bnp* (av *bruttonationalprodukt*), *hiv* (av *humant immunbristvirus*), *SP* (av *Sveriges provnings- och forskningsinstitut*) och *STIM* (av *Svenska tonsättares internationella musikbyrå*); teleskopord, t.ex. *optronik* (av *optik + elektronik*).

term: föråldrad term
en obsolete term
fr terme désuet
fi vanhentunut termi
definition: **term** som i praktiken inte längre används

term: generisk begreppsrelation
synonym: logisk begreppsrelation
en generic relation
en synonym: genus-species relation
fr relation générique
fi hierarkkinen suhde
fi synonym hierarkkinen käsitesuhde
fi synonym hierarkiasuhde
definition: begreppsrelation där det ena begreppets **intension** inkluderar det andra begreppets **intension** samt ytterligare ett eller flera **särskiljande kännetecken**

term: helhetsbegrepp
en comprehensive concept
fr concept intégrant
fi koostumusuhainen yläkäsite
fi synonym koostumusuhteen yläkäsite
fi synonym kokonaisuuskäsite
definition: **begrepp** i en **partitiv begreppsrelation** som avser helheten
anmärkning: Exempel: I den **partitiva begreppsrelationen** mellan 'cykel' och 'pedal' är 'cykel' helhetsbegrepp.

term: homonymi
en homonymy
fr homonymie
fi homonymia

definition: relation mellan **benämningar** och **begrepp** i ett visst språk där två eller fler **benämningar** som skrivs och/eller uttalas på samma sätt står för olika **begrepp**
anmärkning: **Benämningarna** i en sådan relation kallas för

homonymer.

Exempel:

fil

'enkelriktad del av körbana'

'typ av verktyg för bearbetning av material'

'filmjök'

kål

'grönsak'

kol

'grundämne'

term: hänvisning
en reference
fr référence
fi viittaus
definition: upplysning i en **termpost** som hänvisar till ett relaterat **begrepp** i en annan **termpost** i samma termsamling

term: individualbegrepp
en individual concept
fr concept unique
fi yksilökäsité
definition: **begrepp** som kan knytas till en unik referent
anmärkning: Individualbegrepp benämns med **egennamn**.
Exempel: 'Jupiter', 'Östersjön'. Individualbegrepp utreds inte så ofta i terminologiarbete.

term: inre cirkeldefinition
en internal circular definition
fr définition tautologique interne
fi sisäinen kehämääritelmä
definition: **cirkeldefinition** där **begreppet** definieras med hjälp av sin egen **benämning**
anmärkning: Exempel:
tråhöjd
tråhöjd som mäts från markytan till ett träds topp

term: intension
synonym: begrepps innehåll
en intension
fr compréhension
fi käsitteen sisältö
fi synonym käsitteen intensio
fi synonym intensio
definition: uppsättning **kännetecken** som pekar ut **extensionen** hos ett visst **begrepp**

term: intensionell definition
synonym: innehållsdefinition
en intensional definition

fr définition par compréhension
fr synonym: définition par intention
fi sisältömaaritelmä
definition: **definition** som beskriver **begreppet** genom att ange dess **överordnade begrepp** och dess **särskiljande kännetecken**
anmärkning: Vilka **kännetecken** som betraktas som särskiljande kan variera beroende på vilka begreppsrelationer som man vill belysa och för vilka användare **definitionen** är avsedd.
Exempel: **tågfordon**
fordon som är speciellt konstruerat för att framföras på järnväg

term: kontext
en context
fr contexte
fi konteksti
definition: textavsnitt som visar hur en **benämning** används
anmärkning: I vissa fall hjälper kontexten läsaren att få en bättre förståelse av begreppet.

term: korpus
en corpus
fr corpus
fi korpus
definition: samling av språkligt material som används för undersökningar

term: kännetecken
en characteristic
fr caractère
fi käsitepiirre
definition: abstraktion av en egenskap hos en viss **referent** eller hos en grupp av **referenter**
anmärkning: Kännetecken används för beskrivning av **begrepp**.

term: lånad term
en borrowed term
fr emprunt
fi lainatermi
definition: **term** som är hämtad från ett främmande språk eller från ett annat **fackområde**
anmärkning: En lånad term som hämtas från ett främmande språk anpassas ofta när det gäller uttal, stavning och böjning till de regler som gäller i det lånande språket.
Exempel: *skanner* (från engelskans *scanner*); *fotonik* (från engelskans *photonics*).

term: mononymi

en mononymy
fr mononymie
fi mononymia
definition: relation mellan **benämningar** och **begrepp** i ett givet språk där ett **begrepp** endast har en **benämning**
anmärkning: **Benämningarna** i sådana relationer kallas för *mononymer*.

term: monosemi
en monosemy
fr monosémie
fi monosemia
fi synonym yksimerkityksisyys
definition: relation mellan **benämningar** och **begrepp** i ett givet språk där en **benämning** endast står för ett **begrepp**
anmärkning: **Benämningarna** i sådana relationer kallas för *monosemer*.

term: nomenklatur
en nomenclature
fr nomenclature
fi nimistö
definition: **terminologi 1** som är systematiskt uppställd enligt på förhand etablerade namngivningsregler
anmärkning: Nomenklaturer utarbetas för olika **fackområden** som biologi, medicin, fysik och kemi.

term: orsaksrelation
en causal relation
en synonym: cause–effect relation
fr relation causale
fi syysuhde
fi synonym syy-seuraussuhde
fi synonym kausaalisuhde
definition: **associativ begreppsrelation** som avser orsak och dess verkan
anmärkning: En orsaksrelation råder t.ex. mellan **begreppen** 'temperaturstegring' och 'värmeutvidgning', där det förra avser orsaken och det senare dess verkan.

term: partitiv begreppsrelation
synonym: del–helhetsrelation
en partitive relation
en synonym: part–whole relation
fr relation partitive
fr synonym: relation partie-tout
fi koostumusuhde
definition: begreppsrelation där det ena **begreppet** avser en helhet och det andra en del av denna helhet
anmärkning: En partitiv begreppsrelation förekommer mellan

begreppen 'cykel' och 'pedal', där 'cykel' avser helheten och 'pedal' en del av denna helhet.

term: polysemi
en polysemy
fr polysémie
fi polysemia
definition: relation mellan **benämningar** och **begrepp** i ett visst språk i vilken en **benämning** motsvarar två eller flera **begrepp** som har vissa gemensamma **kännetecken**
anmärkning: **Benämningarna** i en sådan relation kallas för *polysemer*.
Exempel: **order**
'krav från överordnad på utförande av (viss) handling'
'(köparens) begäran om (produktion och) köp'

term: referent
en object
fr objet
fi tarkoite
definition: entitet som kan påvisas eller uppfattas eller som man kan föreställa sig och som ett **begrepp** kan knytas till
anmärkning: Referenter kan vara konkreta (motor, papper), abstrakta (koordinat, stabilitet) eller påhittade (enhörning).

term: rekommenderad term
en preferred term
fr terme privilégié
fi suositettava termi
definition: **term** som bedömts vara den mest lämpliga för ett visst **begrepp**
anmärkning: Anledningen till att en **term** anges som rekommenderad är att den kan vara etablerad inom ett visst **fackområde** eller att den bäst tillfredsställer kraven på en bra **term**. De rekommenderade termerna anges vanligtvis som **uppslagstermer** i en **terminologisk ordlista** eller **termdatabas**

term: sammansatt term
en complex term
fr terme complexe
fi yhdyssanatermi
definition: **term** som består av ett ord bildat genom sammansättning av två eller fler ordled
anmärkning: Exempel: *bygglov, mervärdesskatt, filhamnsändelse*

term: sidoordnat begrepp
synonym: sidobegrepp
en coordinate concept

fi vieruskäsité
 definition: **begrepp** med samma närmast **överordnade begrepp** och samma indelningsgrund som ett annat **begrepp** i ett generiskt begreppssystem eller med samma närmaste **helhetsbegrepp** som ett annat **begrepp** i ett partitivt begreppssystem
 anmärkning: Exempel: **Begreppet** 'rör' kan som **underordnade begrepp** ha 'stålrör', 'kopparrör' och 'plaströr' med "material" som indelningsgrund. **Begreppet** 'träd' kan som **underordnade begrepp** ha 'rot', 'gren' och 'stam' **Begreppen** 'stålrör', 'kopparrör' och 'plaströr' respektive 'rot', 'gren' och 'stam' är **sidoordnade begrepp** i förhållande till varandra.

term: synonymi
 en synonymy
 fr synonymie
 fi synonymia
 definition: relation mellan **benämningar** som i ett givet språk står för samma **begrepp**
 anmärkning: Synonymi råder t.ex. mellan *bildpunkt* och *pixel*. Benämningar som det råder synonymi mellan kallas för *synonymer* om de kan ersätta varandra i alla **kontexter** och för *närsynonymer* om de är utbytbara i enbart vissa **kontexter**.

term: systematisk uppställning
 en systematic arrangement
 en synonym: systematic order
 fr classement systématique
 fr synonym: ordre systématique
 fi systemaattinen järjestys
 definition: uppställning i en ordlista där **termposterna** presenteras i en ordning som speglar de underliggande **begreppssystemen**

term: särskiljande kännetecken
 en delimiting characteristic
 fr caractère distinctif
 fi erottava piirre
 fi synonym erottava käsitepiirre
 definition: **väsentligt kännetecken** som skiljer ett **begrepp** från relaterade **begrepp**
 anmärkning: Exempel: det särskiljande kännetecknet har ryggstöd kan användas för att åtskilja de **sidoordnade begreppen** 'pall' och 'stol'.

term: term
 en term
 fr terme

fi	termi
definition:	benämning för ett allmänbegrepp som tillhör ett fackområde
anmärkning:	Exempel: Termen <i>avverkning</i> står för ett allmänbegrepp inom skogsbruk.
term:	termdatabas
synonym:	terminologisk databas
en	terminological database
en synonym:	term bank
fr	base de données terminologiques
fi	termitietokanta
definition:	databas som innehåller terminologiska data
anmärkning:	I en termdatabas presenteras terminologiska data i termposter .
term:	termharmonisering
en	term harmonization
fr	harmonisation des termes
fi	termiharmonisointi
definition:	aktivitet med syfte att på olika språk benämna ett begrepp med likartade termer
anmärkning:	Termharmonisering kan t.ex. leda till att termer på två språk avspeglar samma eller liknande kännetecken eller att de liknar varandra på uttryckssidan. Det kan också handla om att fastställa ekvivalens mellan termer på olika språk eller att fastställa synonymi mellan två termer som benämner samma begrepp på samma språk.
term:	terminografi
en	terminography
fr	terminographie
fi	terminografia
definition:	del av terminologiarbete som omfattar registrering och presentation av terminologiska data
term:	terminologi 1
en	terminology 1
fr	terminologie 1
fi	termistö
definition:	upsättning benämningar som hör till ett fackspråk
term:	terminologiarbete
synonym:	terminologiskt arbete
en	terminology work
fr	travail terminologique
fi	sanastotyö
fi synonym	terminologinen työ
definition:	arbete som innebär att man på ett systematiskt sätt

anmärkning: samlar, analyserar, beskriver och presenterar ett visst fackområdes **begrepp** och deras **benämningar**. Terminologiarbete baseras på **terminologiläran** och omfattar många olika delmoment: **excerpering**, **begreppsanalys**, definitionsskrivning, val av lämpliga **benämningar**, presentation av **terminologi 1** i **terminologiska ordlistor** och **termdatabaser** m.m.

term: terminologilära
synonym: terminologi 2
en terminology 2
en synonym: terminology science
fr terminologie 2
fr synonym: science de la terminologie
fi terminologia (2)
fi synonym terminologiaoppi
definition: lära om struktur, bildning, utveckling, användning och hantering av **begrepp** och **terminologier 1** inom olika **fackområden**

term: terminologisering
en terminologization
fr terminologisation
fi termittäminen
definition: process som innebär att ett allmänspråkligt uttryck tas i bruk även som **term**
anmärkning: Exempel: *besök* inom hälso- och sjukvården.

term: terminologisk fras
en terminological phrase
fr locution terminologique?
fi terminologinen fraasi
fi synonym erikoiskielen fraasi
definition: fast ordförbindelse uppbyggd kring en eller flera **termer**
anmärkning: Exempel: *avkunna en dom, iaktta varsamhet i trafiken*.

term: terminologisk konkordans
en terminological concordance
fr concordance terminologique
fi terminologinen konkordanssi
definition: lista över **benämningar** extraherade från en **korpus** tillsammans med **kontext** och källhänvisningar

term: terminologisk ordlista
synonym: terminologisk ordbok
en terminological dictionary
en synonym: technical dictionary
fr dictionnaire terminologique

fr synonym: dictionnaire technique
fi terminologinen sanasto
definition: ordlista som innehåller **terminologiska data**
anmärkning: I en terminologisk ordlista presenteras **terminologiska data** i **termposter**.

term: terminologiska data
en terminological data
fr donnée terminologique
fi terminologinen tieto
definition: data som avser **begrepp** inom ett eller flera **fackområden** eller deras **benämningar**

term: termpost
en terminological entry
en synonym: terminological record
en synonym: term record
fr article terminologique
fi termitietue
definition: del av en strukturerad terminologisk datasamling som avser ett visst **begrepp**
anmärkning: Data i en termpost är indelade i ett antal fält. Typiska uppgifter som kan redovisas i termpostens fält är: **term**, fackområdesbeteckning, språkbeteckning, grammatisk information, **kontext**, **definition**, **anmärkning**, **hänvisning** och ekvivalenter på andra språk.

term: termpostformat
en terminological format
fr format terminologique
fi termitietuemalli
definition: mall för uppställning och strukturering av data i en **termpost**

term: tidsrelation
en temporal relation
fr relation temporelle
fi aikasuhte
fi synonym temporaalinen käsitesuhde
definition: **associativ begreppsrelation** som avser samband i tiden
anmärkning: En tidsrelation råder mellan **begreppen** 'tryckning' och 'bindning' inom bokframställning, där det förre avser något som i tiden föregår det senare.

term: **tillåten term**
en admitted term
fr terme toléré
fi sallittava termi

definition:	term som bedömts vara lämplig för ett visst begrepp och som används vid sidan av en rekommenderad term
anmärkning:	De tillåtna termerna anges vanligtvis som synonymer i en terminologisk ordlista eller termdatabas .
term:	underordnat begrepp
synonym:	underbegrepp
en	subordinate concept
en synonym:	narrower concept
fr	concept subordonné
fi	hierarkkinen alakäsite
definition:	begrepp som står i generisk begreppsrelation till ett annat begrepp och vars intension inkluderar intensionen av det andra begreppet
anmärkning:	Exempel: 'Barrträd' är ett underordnat begrepp till 'träd' vilket innebär att intensionen av 'barrträd' inkluderar intensionen av 'träd'.
term:	uppslagsterm
en	entry term
fr	entrée
fr synonym:	vedette
fi	päätermi
definition:	term efter vilken en termpost eller hänvisningspost sorteras i en ordlista
anmärkning:	En uppslagsterm är vanligtvis en rekommenderad term . Uppslagstermen är vanligen det första ordet i termposten .
term:	väsentligt kännetecken
en	essential characteristic
fr	caractère essentiel
fi	olennaispiirre
fi synonym	olennainen käsitepiirre
definition:	kännetecken som är nödvändigt för att klargöra ett visst begrepp
anmärkning:	Vad som kan anses vara ett väsentligt eller ett icke-väsentligt kännetecken beror i hög grad på vilket begreppssystem som man väljer att redovisa och vilken målgrupp som definitionen är avsedd för.
term:	yttre cirkeldefinition
en	external circular definition
fr	définition tautologique externe
fi	ulkoinen kehämääritelmä
definition:	cirkeldefinition där flera begrepp definieras med hjälp av varandras benämningar
anmärkning:	Exempel: medurs

med rörelse i riktning motsatt moturs

moturs

med rörelse i riktning motsatt medurs

term: överordnat begrepp

synonym: överbegrepp

en superordinate concept

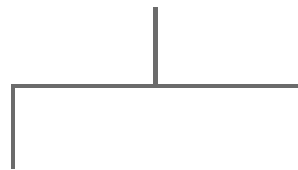
en synonym: broader concept

fr concept superordonné

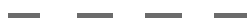
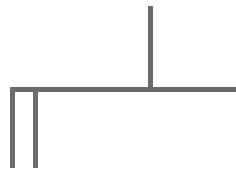
fi hierarkkinen yläkäsite

definition: **begrepp** som står i **generisk begreppsrelation** till ett annat **begrepp** och vars **intension** inkluderas i **intensionen** av det andra **begreppet**

anmärkning: 'Träd' är ett överordnat begrepp till 'barrträd' vilket innebär att **intensionen** av 'träd' inkluderas i **intensionen** av 'barrträd'.

Terminologins terminologi: begreppsdiagrammen

Förord

Terminologins terminologi: begreppsdiagrammen är en samling av begreppsdiagram som åskådliggör relationer mellan alla begrepp som finns i *Terminologins terminologi: ordlistan*.

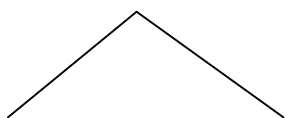
Förklaringar till begreppsdiagrammen

extension

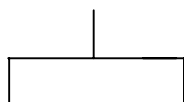
begrepp som definieras i ordlistan står i fet stil

begreppsrelation

begrepp som inte definieras i ordlistan står i mager stil

generiska begreppsrelationer

partitiva begreppsrelationer

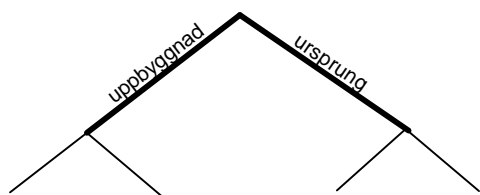
fler än ett delbegrepp i en partitiv begreppsrelation

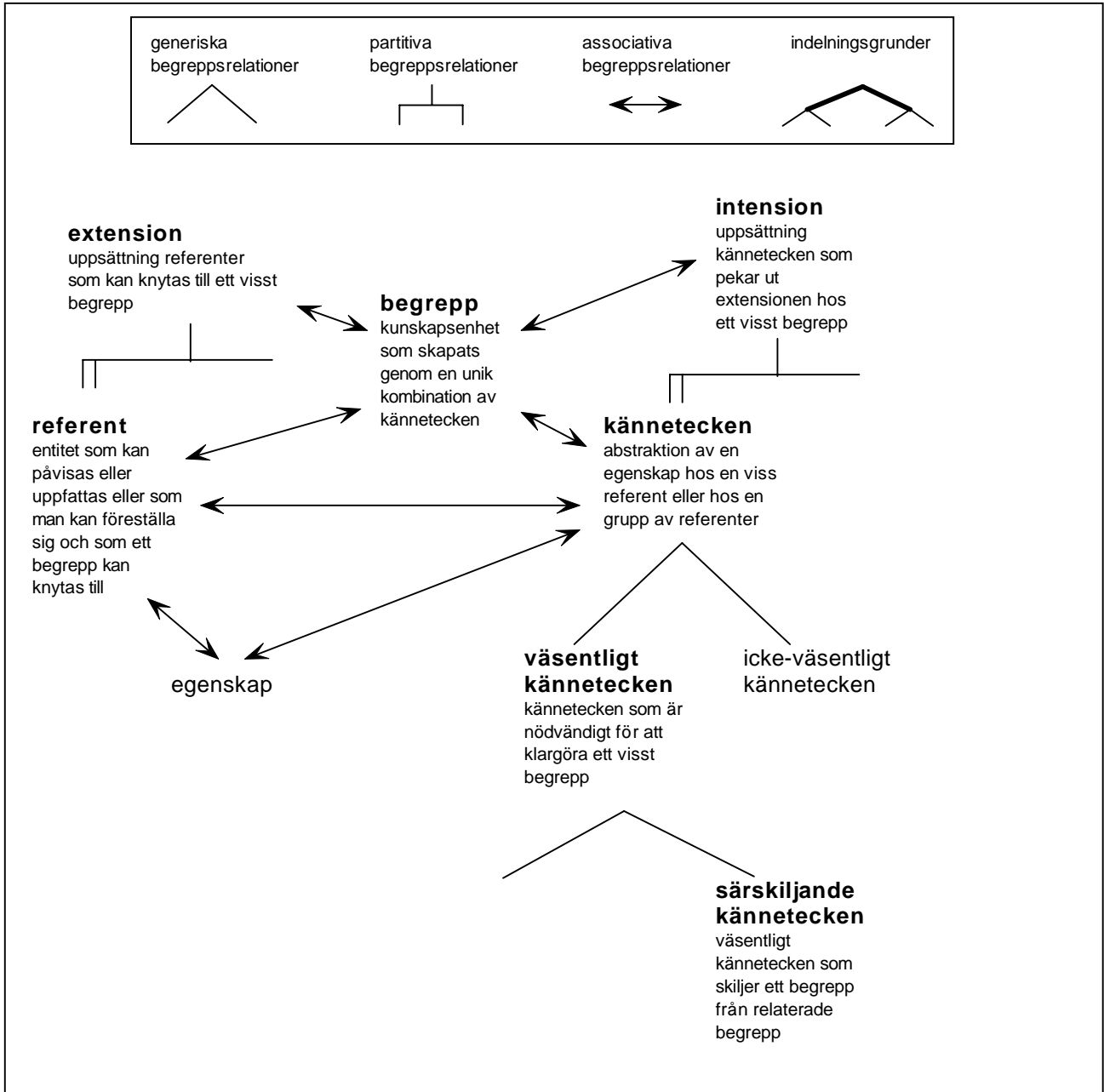
associativa begreppsrelationer

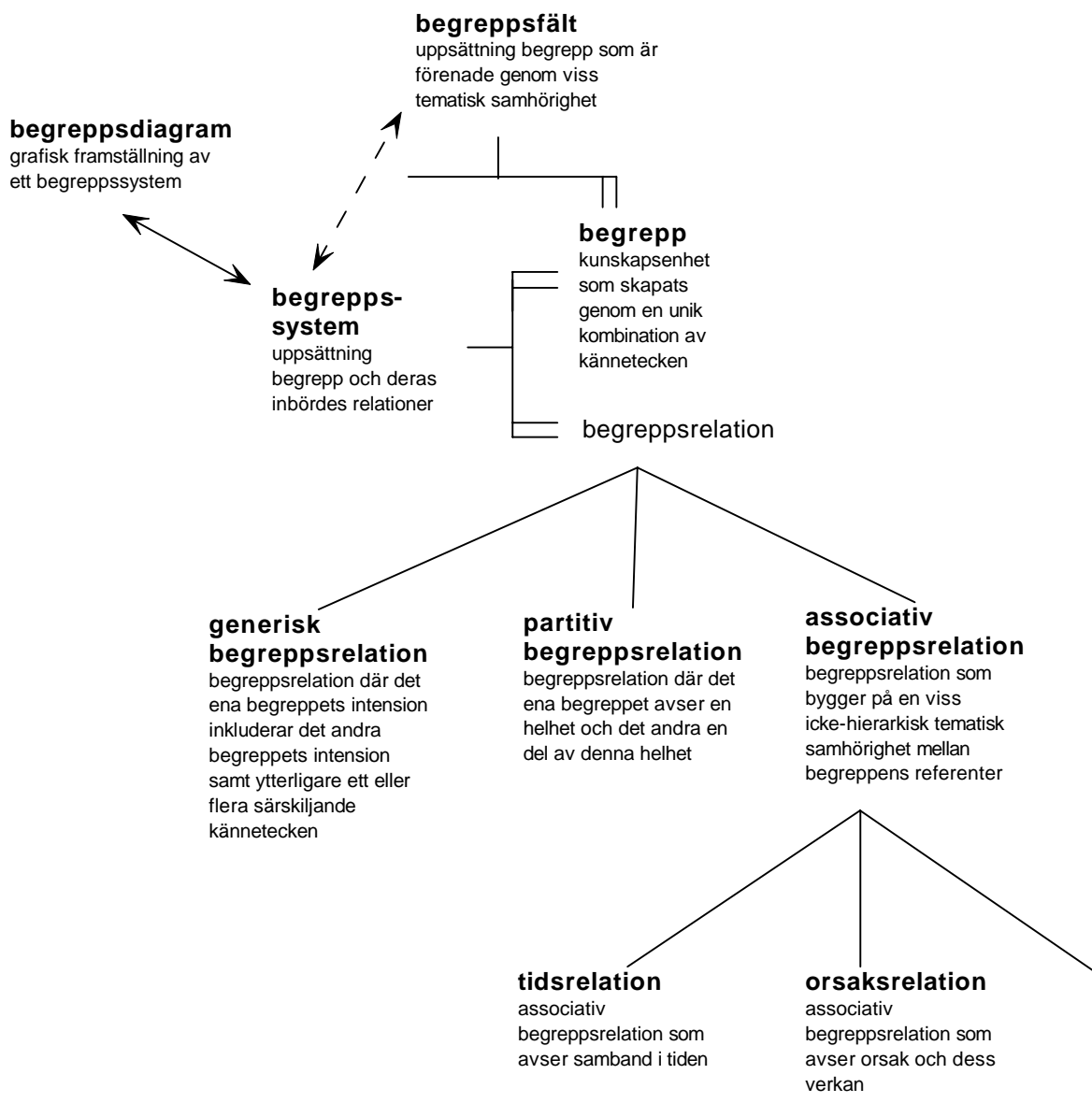
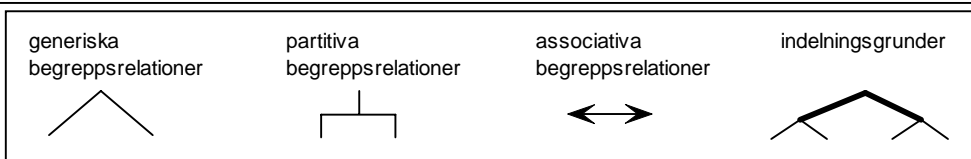
begreppsrelationer som inte explicit visas i definitionerna

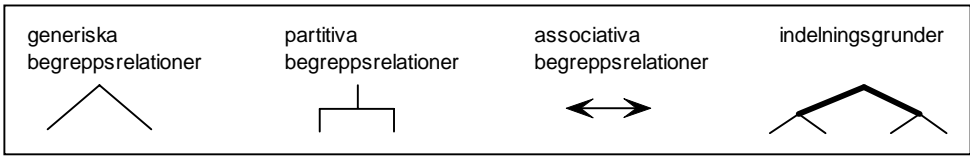
indelningsgrunder i ett flerdimensionellt begreppssystem

Begreppsdiagram 1. Begrepp

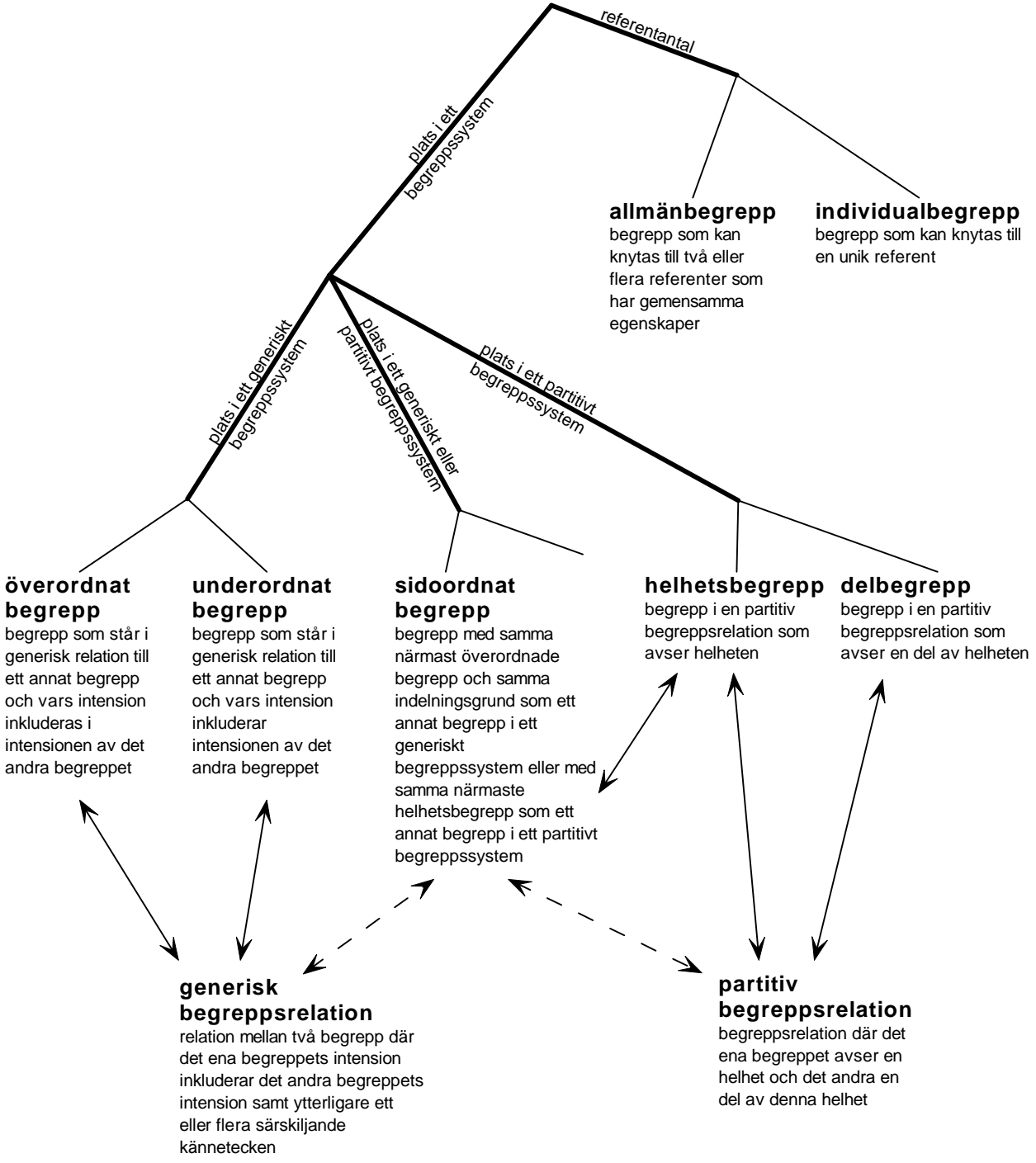

Begreppsdiagram 2. Begreppsrelationer

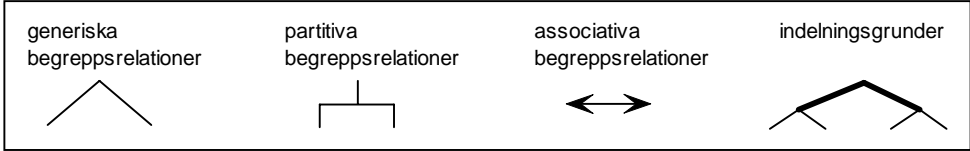

begrepp

kunskapsenhet som
skapats genom en unik
kombination av
kännetecken

Begreppsdiagram 3. Begreppstyper

begrepp
kunskapsenhet som
skapats genom en
unik kombination av
kännetecken

↕
begreppsrepresentation

språklig
begreppsrepresentation

icke-språklig
begreppsrepresentation

benämning
begreppsrepresentation
i form av ett språkligt
uttryck

beskrivning

symbol

definition
beskrivning som ska
avgränsa begreppet mot
relaterade begrepp

förklaring

encyklopedisk
beskrivning

brister i utformning

innehåll

cirkeldefinition
bristfälligt utformad
definition som
innehåller en inre cirkel
eller bildar en yttre
cirkel med en annan
definition

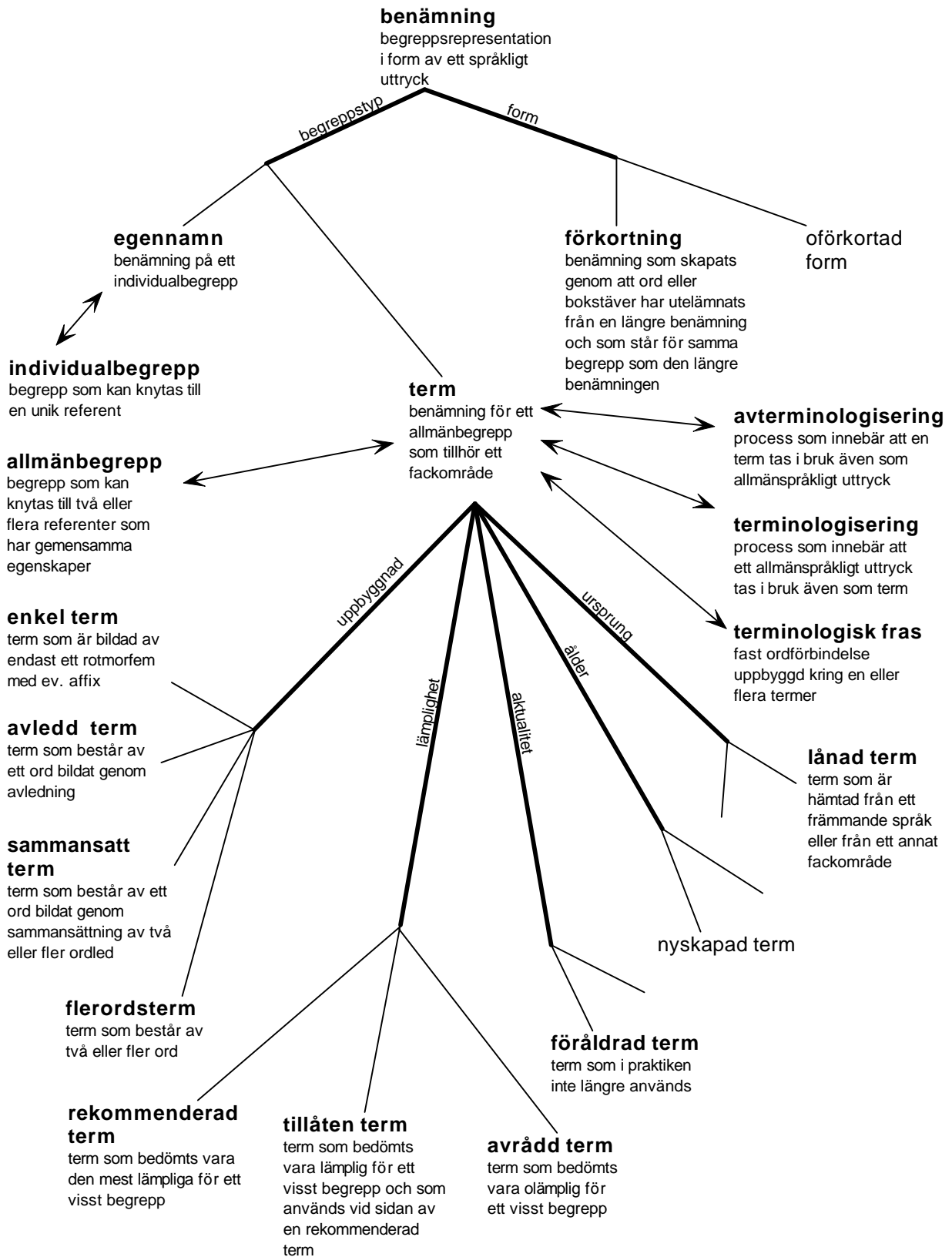
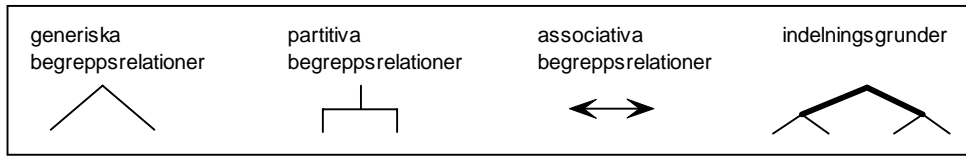
**intensionell
definition**
definition som
beskriver
begreppet genom
att ange dess
överordnade
begrepp och dess
särskiljande
kännetecken

**extensionell
definition**
definition som räknar upp
begreppets alla
underordnade begrepp
enligt en viss
indelningsgrund

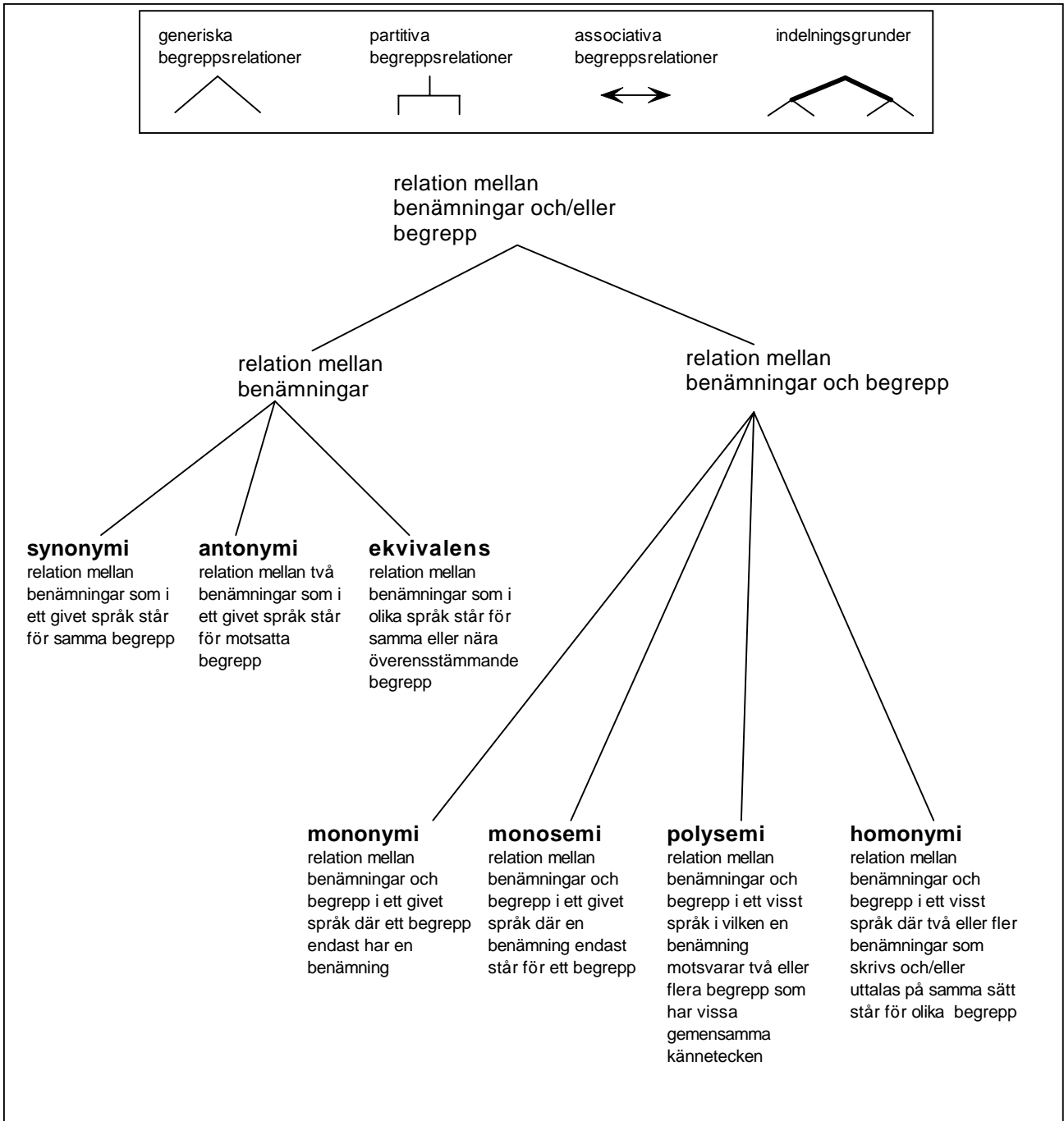
**inre
cirkeldefinition**
cirkeldefinition där
begreppet definieras
med hjälp av sin egen
benämning

**yttre
cirkeldefinition**
cirkeldefinition där
flera begrepp
definieras med hjälp
av varandras
benämningar

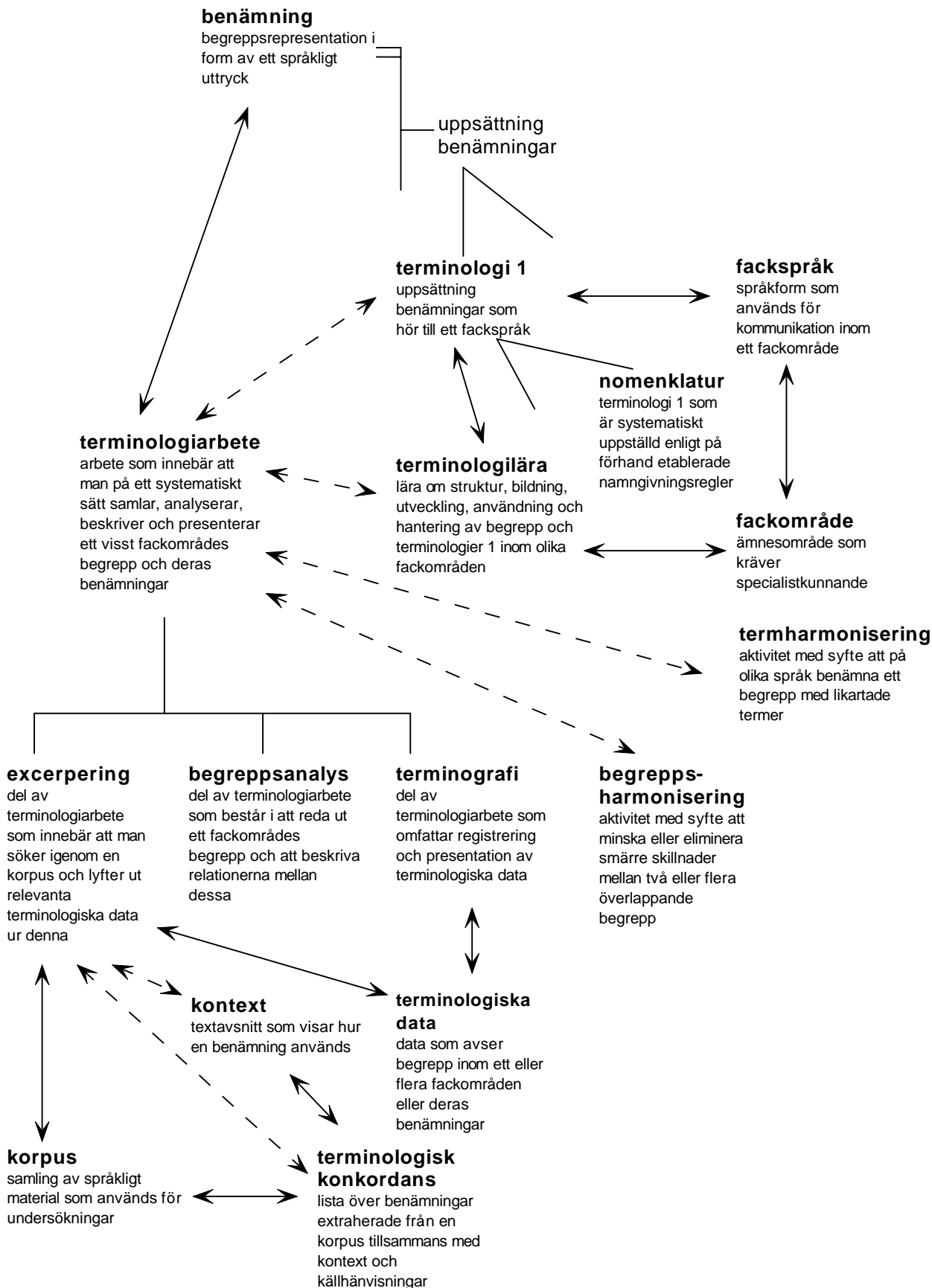
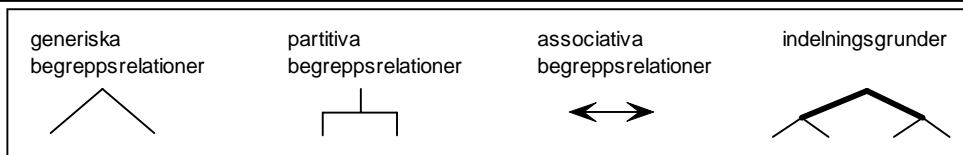
Begreppsdiagram 4. Definitioner

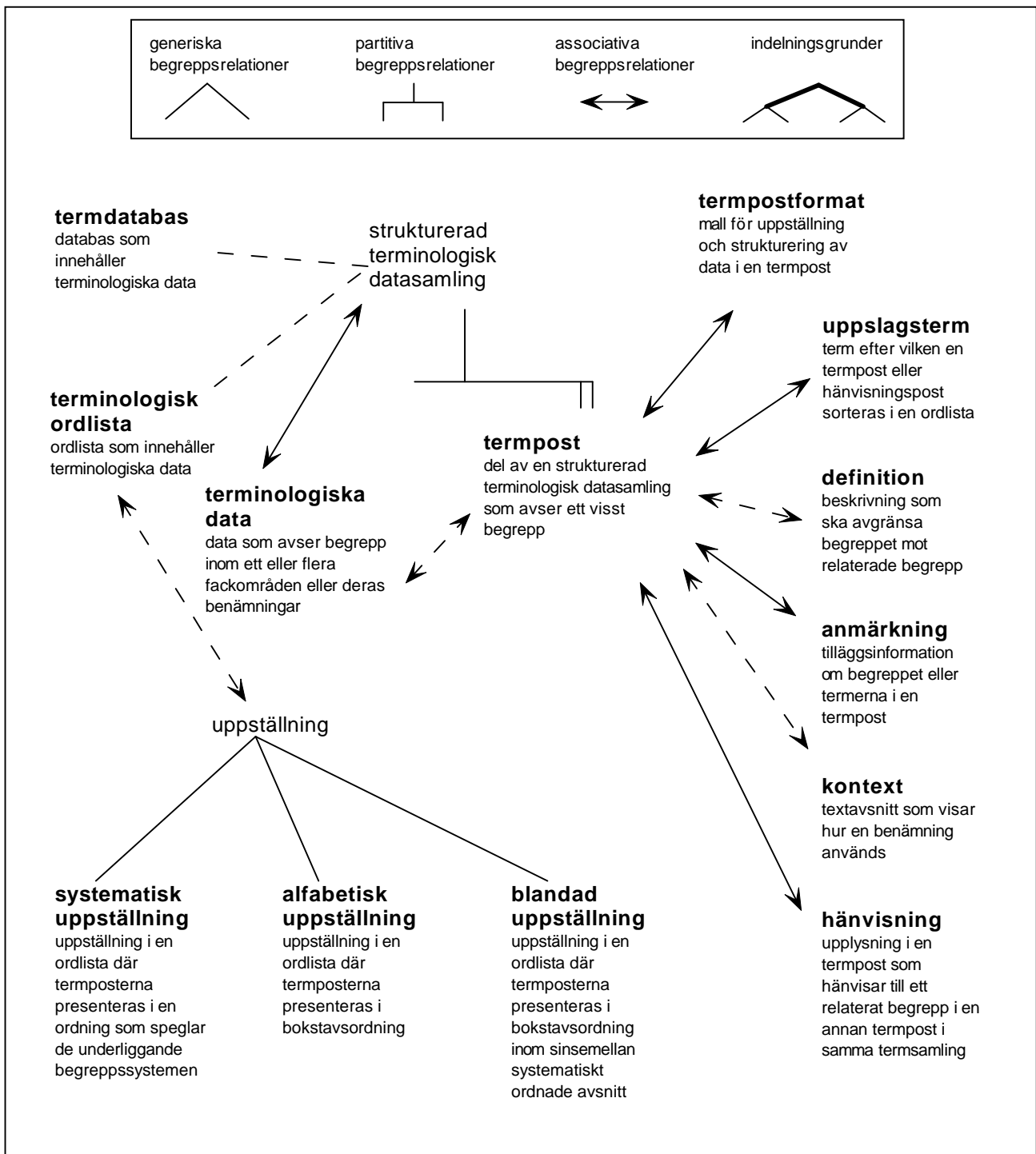
Begreppsdiagram 5. Benämningar

Begreppsdiagram 6. Relationer mellan benämningar och begrepp

Begreppsdiagram 7. Terminologiarbete

Begreppsdiagram 8. Terminologiska data